

6401 JA Heerlen

Postbus 4510

Telefoon 088 – 155 04 51

Datum

16 maart 2018

De Nationale ombudsman
de heer mr. R.F.B. van Zutphen
Postbus 93122
2509 AC DEN HAAG

Uw kenmerk
201733177

Kenmerk
BT20180316

Betreft

Onderzoek NO naar controles op rechtmatigheid van kinderopvangtoeslagen

Geachte heer Van Zutphen,

Op 19 februari jl. ontvingen wij uw brief waarin u aangeeft uit eigen beweging een onderzoek te starten naar de controles die de Belastingdienst/Toeslagen uitvoert op de rechtmatigheid van de aangevraagde of voorlopig toegekende kinderopvangtoeslagen.

Onderwerp van onderzoek

De onderzoeksvraag van dit onderzoek wordt door u als volgt omschreven:

Maakt de belastingdienst/Toeslagen bij het selecteren van de aanvragen en voorlopige toekenningen kinderopvangtoeslag met een verhoogd risico op onrechtmatigheid — onderscheid naar (tweede) nationaliteit en/of migratieachtergrond van de aanvrager en/of zijn toeslagpartner? Zo ja, is dit onderscheid gerechtvaardigd?

Uw verzoek om informatie

In uw brief heeft u een aantal vragen gesteld om een goed beeld te verkrijgen van de werkwijze van de Belastingdienst/Toeslagen. Hieronder worden de antwoorden gegeven op deze vragen. Om een goed beeld te verkrijgen van de werkwijze wordt eerst ingegaan op de risicogerichte aanpak zoals deze door de Belastingdienst/Toeslagen wordt gehanteerd.

De risicogerichte aanpak

De Belastingdienst/Toeslagen gebruikt een risicoclassificatie model op basis waarvan nieuwe aanvragen en mutaties op voorlopige toekenningen worden beoordeeld op het risico dat de aanvraag of de mutatie niet juist is. Iedere aanvraag of mutatie krijgt een risicoscore van minimaal 0 en maximaal 1. De beoordeling vindt plaats op basis van beslisregels en voorbeelden van goede en niet juiste aanvragen die zijn opgenomen in het model. Door steeds voorbeelden van goede en niet juiste aanvragen toe te voegen wordt het model als het ware 'getraind'. De aanvragen en mutaties met de hoogste risicoscores worden geselecteerd voor een nadere beoordeling door een medewerker.

De antwoorden

Vraag 1

Hoeveel nieuwe aanvragen kinderopvangtoeslag ontving Toeslagen in de periode 1 juli 2017 t/m 31 december 2017.

Antwoord

In deze periode hebben wij 58.841 nieuwe aanvragen voor de kinderopvangtoeslag ontvangen.

In uw antwoord datum en kenmerk van deze brief vermelden

Vraag 2

Hoeveel van deze aanvragen heeft het systeem uitgeworpen vanwege een verhoogd risico?

Antwoord

Van deze aanvragen zijn er 406 geselecteerd voor behandeling.

Vraag 3

Hoeveel voorlopige toekenningen heeft het systeem in de periode 1 juli 2017 t/m 31 december 2017 uitgeworpen vanwege een verhoogd risico?

Antwoord

Er zijn 516 mutaties (van de in totaal 135.441 mutaties) op voorlopige toekenningen geselecteerd voor behandeling.

Vraag 4

In hoeveel van de (in de vragen 2 en 3 bedoelde) uitgeworpen gevallen had de aanvrager of de toeslagpartner een niet-Nederlandse (tweede) nationaliteit of migratieachtergrond? Graag een uitsplitsing naar het aantal 'harde' en 'zachte' uitwerpen.

Antwoord

Wij kunnen alleen nagaan of de aanvrager of de toeslagpartner een niet-Nederlandse nationaliteit heeft. De tweede nationaliteit of migratieachtergrond van een aanvrager of toeslagpartner wordt niet gebruikt door de Belastingdienst/Toeslagen (zie ook het antwoord op vraag 11). Van de in totaal 922 geselecteerde aanvragers (nieuwe aanvragen en mutaties) hadden 203 (=22%) aanvragers een niet-Nederlandse nationaliteit. Hiervan hadden er ... betrekking op een nieuwe aanvraag en ... betrekking op een mutatie.

Vraag 5

In hoeveel van de (in vraag 4 bedoelde) gevallen was de niet-Nederlandse (tweede) nationaliteit of migratieachtergrond de (belangrijkste) reden voor de uitworp? Graag een uitsplitsing naar het aantal 'harde' en 'zachte' uitwerpen.

Antwoord

De nationaliteit van de aanvrager of toeslagpartner is op zichzelf geen reden op basis waarvan aanvragen of mutaties worden geselecteerd voor behandeling. De tweede nationaliteit of migratieachtergrond van een aanvrager of toeslagpartner wordt niet gebruikt door de Belastingdienst/Toeslagen. Zie ook het antwoord op vraag 11.

Vraag 6

Welke 'risicogerichte beslisregels' zijn in het Toeslagen Verstrekkingen Systeem of in andere systemen geprogrammeerd en kunnen leiden tot uitworp? Betreft één of meer geprogrammeerde beslisregel(s) de (tweede) nationaliteit of migratieachtergrond?

Antwoord

De risicogerichte beslisregels worden door de Belastingdienst/Toeslagen van wege het zeer vertrouwelijke karakter niet bekend gemaakt. Wel kan worden gezegd dat tweede nationaliteit of migratieachtergrond geen beslisregel is. Nationaliteit vormt wel een beslisregel. De nationaliteit is immers van belang om te kunnen bepalen of iemand een vreemdeling is - zie artikel 8 van de Vreemdelingenwet 2000 - en die informatie is nodig voor het bepalen van het recht op een toeslag. Een vreemdeling moet in het bezit zijn van een (bepaalde) verblijfsstatus om aanspraak te kunnen maken op een toeslag. Zie artikel 11 van de Vreemdelingenwet 2000 en artikel 9, eerst lid, van de Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen (Awir).

Vraag 7

Gelden voor de uitworp van nieuwe aanvragen ('harde uitworp') dezelfde beslisregels als voor de uitworp van voorlopige toekenningen (zachte uitworp)? Zo nee, kunt u dit toelichten?

Antwoord

Ja.

Vraag 8

Als een aanvraag of voorlopige toekenning is 'uitgeworpen' vanwege verhoogd risico, wordt dan per geval aangegeven welke criteria of risicofactoren van toepassing zijn?

Antwoord

Ja.

Vraag 9

Hoe vaak werden de 'risicogerichte beslisregels' vanaf 1 januari 2016 geëvalueerd en/of aangepast? Graag ontvangen wij van de laatste evaluatie een afschrift.

Antwoord

Sinds 1 januari 2016 zijn de risicoregels niet aangepast. Er is wel 1 nieuwe regel toegevoegd, te weten: Heeft de aanvrager een bijstandsuitkering? Tijdens deze periode zijn de beslisregels niet geëvalueerd.

Vraag 10

Maakt Toeslagen onderscheid tussen de verschillende nationaliteiten of migratieachtergronden bij de bepaling van het verhoogde risico? Zo ja, kunt u aangeven welke nationaliteit(en) of migratieachtergrond(en) in welke mate een verhoogd risico opleveren?

Antwoord

Nee.

Vraag 11

Is Toeslagen bekend met de eventuele tweede nationaliteit van de aanvrager/toeslagpartner? Zo ja,
a. hoe komt Toeslagen aan deze informatie?
b. is Toeslagen bevoegd om informatie over de eerste en/of tweede nationaliteit in te winnen, vast te leggen en/of te gebruiken? Zo ja, op grond waarvan?

Antwoord

De Belastingdienst/Toeslagen legt de tweede nationaliteit van toeslaggerechtigden niet vast. De Belastingdienst/Toeslagen verkrijgt gegevens betreffende de nationaliteit van toeslaggerechtigden uit de Basisregistratie personen (Brp). De tweede nationaliteit van personen wordt niet vastgelegd in de Brp. Tot aan de invoering van de Brp per 6 januari 2014 (ter vervanging van de GBA) werd tweede nationaliteit vastgelegd in de GBA. De tweede nationaliteit werd door TVS overgenomen uit de GBA. In die gevallen waarbij tweede nationaliteit is overgenomen is dit gegeven nog vastgelegd in TVS. Dit gegeven werd echter op geen enkele wijze gebruikt door Toeslagen. Inmiddels zijn de acties in gang gezet om tweede nationaliteit te verwijderen uit TVS. Na 6 januari 2014 heeft er geen vastlegging van tweede nationaliteit meer plaatsgevonden in TVS. De basis voor de vastlegging was gelegen in de Awir (Algemene Wet Inkomensafhankelijke Regelingen).

Vraag 12

Is Toeslagen bekend met de (tweede) nationaliteit/migratieachtergrond van gastouders of van eigenaren van de gastouderbureaus? Zo ja,
a. hoe komt Toeslagen aan deze informatie?

- b. is Toeslagen bevoegd om deze informatie in te winnen, vast te leggen en/of te gebruiken? Zo ja, op grond waarvan?
- c. in hoeverre is de nationaliteit/migratieachtergrond van deze personen van invloed op de bepaling van het verhoogd risico?

Antwoord

Nee. Wij zijn niet bekend met de tweede nationaliteit of migratieachtergrond van gastouders of gastouderbureaus.

Vraag 13

Hoeveel van de (op grond van nationaliteit/migratieachtergrond) uitgeworpen gevallen (zie antwoord op vraag 8.) heeft Toeslagen handmatig gecontroleerd op rechtmatigheid?

Antwoord

Alle aanvragen en mutaties die geselecteerd zijn en waarbij de aanvrager of partner niet de Nederlandse nationaliteit heeft zijn gecontroleerd.

Vraag 14

In hoeveel gevallen heeft de handmatige beoordeling direct geleid tot een afwijzing of toekenning?

Vraag 15

In hoeveel gevallen heeft Toeslagen bij de aanvrager/toeslaggerechtigde nadere gegevens/bewijsstukken opgevraagd? In hoeveel van deze gevallen heeft Toeslagen de aanvraag uiteindelijk afgewezen respectievelijk (voorlopig) toegekend?

Antwoord op vraag 14 en 15

In 25 van de gevallen is geen extra informatie opgevraagd, in 7 gevallen is telefonisch navraag gedaan en in 171 gevallen is aanvullende informatie opgevraagd. In 47 van de gevallen heeft er zonder wijziging van de aanvraag of mutatie een toekenning plaatsgevonden, in 60 van de gevallen heeft er een toekenning plaatsgevonden maar met een wijziging en in 64 van de gevallen is de aanvraag afgewezen of gestopt.

Vraag 16

Welke instructies en richtlijnen geeft Toeslagen aan haar medewerkers die de handmatige beoordeling uitvoeren? Als deze zijn vastgelegd in documenten kunt u volstaan met de toezending van deze stukken. Graag ontvangen wij de instructies en richtlijnen die van kracht waren in de periode van 1 juli t/m 31 december 2017.

Antwoord

Het behandelkader voor de medewerkers is als bijlage meegestuurd.

Contact

Mocht u naar aanleiding van deze brief nog vragen hebben of een toelichting wensen, wij zijn gaarne bereid om in een persoonlijk onderhoud nader met u in te gaan op de werkwijze van deze risicogerichte aanpak. U kunt daarvoor contact opnemen met een van de contactpersonen van de Belastingdienst/Toeslagen: of (088).

Hoogachtend,

Belastingdienst/Toeslagen,

